MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tas-16 ta' Jannar, 2009

Citazzjoni Numru. 174/2007

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ta' l-attrici ppreżentat fl-20 ta' April, 2007 li permezz tiegħu esponiet bir-rispett:

Illi r-rikorrenti żżewġet ċivilment lill-intimat B li hu ta' nazzjonalita' barranija fl-1 ta' Novembru 2003, u dan skond ma jirriżulta miċ-ċertifikat taż-żwieġ li qed jiġi anness u mmarkat bhala Dokument 'A';

Illi l-kunsens tal-partijiet għal dan iż-żwieġ kien vizzjat b' difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja

miżżewġa jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha.

Illi l-kunsens tal-partijiet għal dan iż-żwieġ kien ukoll vizzjat billi kien hemm l-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa.

Illi *inoltre* fis-6 ta' Mejju 2006 l-esponenti welldet lill-minuri Z, skond ma jirriżulta miċ-ċertifikat tat-twelid relattiv li qed jiġi hawn anness u mmarkat bhala Dok. 'B', liema minuri ġiet konċepita minn relazzjoni extra-matrimonjali li r-rikorrenti kellha ma' terza persuna li ma hux l-intimat B.

Illi l-intimat jaf li t-tarbija mhix bintu naturali iżda ma jridx ineħħiha minn fuq ismu qabel jgħaddu ħames snin mid-data taż-żwieġ tal-kontendenti, u dan sabiex fi kliemu stess ma jkollux problemi mad-Dipartiment taċ-Ċittadinanza u ta' l-Expatriates fl-otteniment taċ-ċittadinanza Maltija u l-*freedom of movement*, li kienet l-unika raġuni għala l-intimat iżżewweġ lir-rikorrenti.

U billi għalhekk l-imsemmi żwieġ huwa null u bla effett *ai termini* ta' l-artikoli 19(1)(d) u/jew (f) tal-Att Dwar iz-Żwieġ (Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta' Malta).

Tgħid il-konvenuta għaliex għar-raġunijiet premessi din l-Onorabbli Qorti m'għandhiex:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi illi ż-żwieġ ikkuntrattat bejn il-kontendenti huwa null u bla effett kif hawn fuq spjegat.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenuta li hi nġunta għas-subizzjoni.

Rat ir-risposta tal-konvenut ppreżentata fis-7 ta' Settembru 2007 fejn qal bil-qima illi:

1. Fl-ewwel lok, qed jagħti ruħu b'notifikat peress li hu sar jaf bil-proċeduri ta' annullament, u dan minħabba każ ieħor li huwa dwar il-paternita' tat-tarbija.

2. Fit-tieni lok, huwa jaqbel li ż-żwieġ huwa null u bla effett, iżda dan minħabba l-qerq prattikat mill-attriċi b' dannu tal-konvenut, u l-kunsens tagħha kien soġġett għal kundizzjonijiet li jeskludu ż-żwieġ.

3. Fit-tielet lok, huwa jiċħad li għamel żwieġ ta' konvenjenza kif qed tipprova tallega l-attriċi.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta' l-attrici u tal-konvenut;

Rat l-affidavits ta' diversi persuni;

Rat il-verbal tas-seduta tal-5 ta' Diċembru 2008 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi l-attriċi qed titlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fl-2003 a bazi ta' l-artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenut jaqbel għal raġunijiet imputabbli lill-attriċi; iżda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin f'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn m'aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbilta' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju, u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċjożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat, pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għal annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubbju (<u>Anna Tonna vs Alexander Tonna</u> deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru 1991).

L-artikoli ċitati mill-attriċi jirrigwardjaw is-sub-inċiżi segwenti;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta’ xi parti li jkun b’difett serju ta’ diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b’anomalija serja psikoloġika li tagħmilha mpossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta’ xi parti jkun inkiseb b’esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ .

Kif qalet il-Qorti ta’ l-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta’ Jannar 2006) ;

Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fondamentali fil-liġi ċivili, u ċioe’ li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta’ kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta’ l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni, u ċioe’ li ż-żwieġ huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi ukoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affetwat b’anomalija psikoloġika serja u tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ. Ta’ min jenfasiżża hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha mpossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obligazzjonijet essenzjali taż-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ.

Rigward id-dispożizzjoni kontenta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta’ l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b’att pożittiv tal-volonta’ ta’ dik il-parti. Huwa evidenti li din id-dispożizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta’ simulazzjoni u għandu jiġi enfasiżżat li nullita’ ta’ żwieġ bażata fuq il-kawżali ta’

simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbilta' bejn dawn iż-zewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali.

Fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju 1995) intqal illi b'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' *discretio judicii* hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ. F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awissu 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru 2005) il-Qorti ta' l-Appell ukoll qalet li biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju irid ikun hemm l-inkapacita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi interni li jkunu neħħew il-liberta ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.

Ħafna mill-provi mressqa jsostnu l-allegazzjoni ta' l-attriċi li l-konvenut iżżewweġ minħabba li ried ikun jista' jibqa' jaħdem u jgħix Malta billi huwa barrani. Infatti anke meta ż-żwieġ kien beda jitfarrak jirriżulta li l-attriċi ħarġet tqila mingħand xi ħaddieħor iżda huwa ma kienx interessat jiċħad it-tarbija minħabba li kienu għadhom ma għaddewx il-ħames snin neċessarji skond il-liġi biex jista' jibqa' hawn. Dan għalkemm huwa ma kellu ebda nteress fl-

istess tarbija għal raġunijiet ovvji. Ma sarux kontro-eżamijiet u allura wieħed jippresupponi li dawn l-akkużi huma veritjieri.

Għalhekk il-Qorti tilqa’ t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ ċelebrat bejn il-partjiet fl-1 ta’ Novembru 2003; spejjeż ikunu bla taxxa bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------